

บันทึก

เรื่อง การตีความพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(กรณีจำลองเอกสาร รตนโกสุม)

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยหนังสือที่ ๒๗๕๘ กม.๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๐๑ ความว่า กระทรวงกลาโหมได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความในปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้มีอยู่ว่า จำลองเอกสาร รตนโกสุม ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๐๐ ผู้ตายมีบุตรโดยมิชอบด้วยกฎหมายอยู่ในความอุปการะ ๕ คน ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๐ ศาลได้สั่งให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย กระทรวงกลาโหมได้เสนอเรื่องไปยังกระทรวงการคลังขอให้ส่งจ่ายบำนาญตกทอดให้แก่บุตรทั้ง ๕ คน ในฐานะเป็นทายาทของผู้ตายนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตร และขอให้ส่งจ่ายบำนาญตกทอดในระหว่างเวลาที่ศาลยังมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตร ให้แก่บุตรทั้ง ๕ คนของผู้ตายนี้อีกด้วยในฐานะเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย เพราะในระหว่างนั้นผู้ตายไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดตามกฎหมาย แต่กระทรวงการคลังได้ตอบขัดข้องสำหรับบำนาญตกทอดในกรณีหลังนี้ โดยอ้างว่าผู้ตายมีบุตรอยู่แล้ว ผู้อยู่ในความอุปการะจึงไม่มีสิทธิในบำนาญรายนี้

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในเรื่องนี้มีอยู่ว่า บุตรโดยมิชอบด้วยกฎหมายซึ่งอยู่ในความอุปการะของผู้ตายนั้นถ้าปรากฏว่า ต่อมาได้มีคำพิพากษาของศาลแสดงว่าบุตรเหล่านั้นเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายแล้ว บุตรเหล่านั้นจะมีสิทธิรับบำนาญตกทอดในฐานะเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายในระหว่างเวลาที่ศาลยังมีคำพิพากษาว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาปัญหาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นว่าในเรื่องนี้ข้อเท็จจริงเป็นอันรับกันมาก่อนที่ศาลมีคำสั่งว่า บุตรทั้ง ๕ คนของผู้ตายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ตายไม่มีทายาทอื่นผู้มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ ในกรณีเช่นนี้มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ วรรคสาม ของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญฉบับเดียวกันนี้ได้บัญญัติไว้ว่า เมื่อไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอด ก็ให้บุคคลซึ่งเจ้ากระทรวงพิจารณาเห็นว่า มีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการะผู้ตายอยู่ หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย เป็น

ผู้รับบำนาญตกทอด ฉะนั้น ในระหว่างเวลาตั้งแต่จำสืบเอกแหม่มฯ ถึงแก่กรรมไปจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาว่า บุตรทั้ง ๕ คนของผู้ตายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายขึ้นมานั้น บุตรทั้ง ๕ คนของผู้ตายซึ่งขณะนั้นยังเป็นบุตรโดยมิชอบด้วยกฎหมายอยู่ตามข้อเท็จจริงและกระทรวงกลาโหมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดในฐานะเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย ส่วนกระทรวงการคลังอ้างว่า เรื่องนี้ผู้ร้องขอรับบำนาญตกทอดในฐานะผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายขึ้นมากายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ตายมีบุตรผู้มีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๔ (๑) ขึ้นแล้ว ผู้ที่อยู่ในความอุปการะจึงไม่มีสิทธิได้รับบำนาญรายนี้นั้น เห็นได้ว่า คำว่า “บุตร” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ (๑) นี้ต้องหมายถึงบุตรชอบด้วยกฎหมาย แต่ในกรณีนี้แม้ผู้ตายจะมีบุตรอยู่แล้วก็จริง แต่ก็ยังเป็นบุตรโดยมิชอบด้วยกฎหมายต้องถือว่าในขณะนั้นผู้ตายไม่มีทายาท เมื่อผู้ตายไม่มีทายาท ผู้ที่อยู่ในความอุปการะของผู้ตายก็ย่อมมีสิทธิในบำนาญตกทอด การที่ศาลสั่งในภายหลังให้บุตรของผู้ตายเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายนั้น หาได้กระทบกระเทือนถึงฐานะของผู้ที่อยู่ในความอุปการะของผู้ตายในเวลาก่อนนั้นไม่

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๐๑